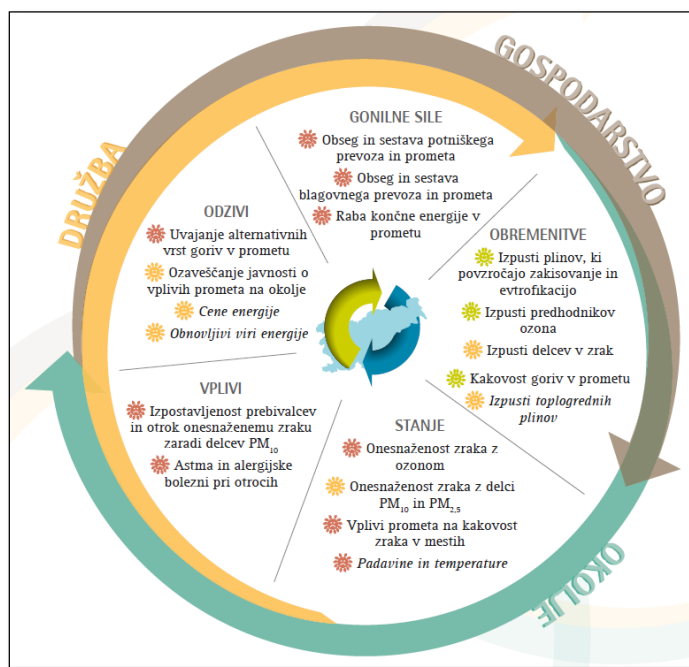

Kazalniki okolja in trendi za občino Jesenice za leto 2015 ter primerjava s sosednjimi občinami in Slovenijo

Uvod

Kazalniki okolja so med najbolj uporabnimi orodji za poročanje o trendih oziroma napredku v prizadevanjih za varovanje okolja. Temeljijo na številčnih podatkih in kažejo stanje okolja ali razvoj na posameznih segmentih okolja. Kazalniki okolja so na dogovorjeni način izbrani in predstavljeni podatki, s katerimi opisujemo obstoječe stanje in ocenjujemo trende v izboljševanju okolja. Kazalnike okolja za Slovenijo pripravlja Agencija RS za okolje (v nadaljnjem tekstu ARSO), ki je osnovni nabor kazalnikov okolja povzela po Evropski agenciji za okolje (EEA).

V letu 2014 je ARSO izdal že četrto publikacijo Kazalniki okolja v Sloveniji (2003, 2005, 2008 in 2014). Kazalniki okolja so v razdeljeni v pet poglavij: Zrak, Podnebne spremembe, Vode, Površje in narava ter Odpadki in viri. Kazalniki za posamezno poglavje so bili umeščeni v petdelni okvir - DPSIR okvir, po katerem so bili presojani. DPSIR okvir je prikazan na sliki 1.

Slika 1: Petdelni okvir presoje in povezave z okoljem, družbo in gospodarstvom

V tabeli 1 prikazujemo kazalnike okolja, ki se spremljajo za Slovenijo. Šifra v oklepaju pred kazalnikom v tabeli 1 predstavlja šifro kazalnika pod katero ga vodi ARSO v okviru spremljanja za Slovenijo.

Za občino Jesenice ne zbiramo podatkov o vseh kazalnikih, ki so prikazani v tabeli 1, ampak le ožji izbor kazalnikov. Razlog za ožji izbor kazalnikov za občino Jesenice je v tem, da niso bili izbrani le kazalniki z največjo težo in takšni, za katere je za Občino Jesenice relativno lahko pridobiti podatke in za njihove vrednosti ni treba pripravljati posebnih izračunov ter ocenjevanj. Izbrani kazalniki za Občino Jesenice imajo v tabeli 1 oznako ←.

Tabela 1: Kazalniki okolja v Sloveniji

Kazalniki	Upoštevan za spremljanje stanja v občini Jesenice
[EN01] Izpusti toplogrednih plinov energetskega izvora	
[EN02] Izpusti predhodnikov ozona v energetiki (za objavo 2009 glej EN09)	
[EN03] Izpusti snovi, ki povzročajo zakisovanje v energetiki (za objavo 2009 glej EN09)	
[EN04] Izpusti trdnih delcev v energetiki (za objavo 2009 glej EN09)	
[EN05] Intenzivnost izpustov iz proizvodnje električne energije in toplote v javnih TE in TE-TO	
[EN06] Izpusti (CO ₂ , SO ₂ in NO _x) sektorja proizvodnja električne energije in toplote	
[EN07] Odpadki od zgorevanja premoga v proizvodnji energije	
[EN08] Proizvodnja radioaktivnih odpadkov	
[EN09] Izpusti onesnaževal zraka iz energetskih virov	
[EN10] Raba končne energije po sektorjih	
[EN11] Skupna energetska intenzivnost	
[EN12] Raba električne energije	
[EN13] Učinkovitost proizvodnje električne energije	
[EN14] Soproizvodnja toplote in električne energije	
[EN15] Intenzivnost rabe končne energije	
[EN16] Skupna raba energije po gorivih	
[EN17] Proizvodnja električne energije po gorivih	
[EN18] Obnovljivi viri energije	
[EN19] Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov energije	
[EN20] Cene energije	
[EN21] Davki na energijo	
[EN22] Subvencije v energetiki	
[EN23] Zunanji stroški proizvodnje električne energije	
[EN24] Delež obnovljivih virov v bruto končni rabi energije	
[EN25] Odvisnost od uvoza energije	
[EN26] Izgube energije v pretvorbi in prenosu	
[EN27] Energetska učinkovitost in raba energije v prometu	
[EN28] Energetska učinkovitost in raba energije v gospodinjstvih	
[EN29] Energetska učinkovitost in raba energije v industriji	
[EN30] Proizvodnja in raba električne energije	
Gozdarstvo	
[GZ01] Poškodovanost gozdov in osutost dreves	←
[GZ02] Ohranjenost gozdov	
[GZ03] Lesna zaloga s prirastkom in posekom	
[GZ04] Površina gozda	
[GZ05] Krčitve gozda	
[GZ06] Odmrla lesna biomasa	
Industrijska proizvodnja	
[IP01] Uvajanje sistemov za ravnanje z okoljem	
Instrumenti okoljske politike	
[OP01] Okoljske dajatve za obremenjevanje okolja	
[OP02] Poročanje okoljskih podatkov	
[OP03] Ekošola	
[OP04] Odnos javnosti do okoljskih problemov	
[OP01] Okoljske dajatve za obremenjevanje okolja	
[OP02] Poročanje okoljskih podatkov	
Kmetijstvo	
[KM01] Poraba sredstev za varstvo rastlin	←

Kazalniki	Upoštevan za spremljanje stanja v občini Jesenice
[KM02] Poraba mineralnih gnojil	←
[KM03] Površine zemljišč s kmetijsko-okoljskimi ukrepi	
[KM04] Intenzivnost kmetijstva	
[KM05] Kmetijska območja visoke naravne vrednosti	
[KM06] Varovana območja narave in kmetijstvo	
[KM07] Izobrazbena raven na kmetijskih gospodarstvih	
[KM08] Površine zemljišč z ekološkim kmetovanjem	
[KM09] Poraba energije v kmetijstvu	
[KM10] Sprememba rabe zemljišč in kmetijstvo	
[KM11] Načini gospodarjenja na kmetijah	
[KM12] Specializacija in diverzifikacija kmetijstva	
[KM13] Izpusti amoniaka v kmetijstvu	
[KM14] Izpusti metana in didušikovega oksida	
[KM15] Biotska raznovrstnost – kmetijske rastline	
[KM16] Biotska raznovrstnost – domače živali	
[KM17] Kakovost tal	
[KM18] Nitrati v podzemni vodi in kmetijstvo	
[KM19] Sredstva za varstvo rastlin in njihovi razgradni produkti v podzemni vodi	
[KM21] Namakanje kmetijskih zemljišč	
[KM22] Bilanca dušika v kmetijstvu	
[KM23] Kmetijstvo na vodovarstvenih območjih	
[KM24] Proizvodnja obnovljive energije iz kmetijskih virov	
Morje	
[MR01] Onesnaževanje z ladij	
[MR02] Višina morja	
[MR03] Kisik v pridnem sloju	
[MR04] Klorofil-a v obalnem morju	
[MR05] Kakovost kopalnih voda obalnega morja	
[MR06] Kemijsko in ekološko stanje morja	
[MR07] Kakovost vode za življenje in rast morskih školjk in polžev	
Narava in biotska pestrost	
[NB01] Velikost populacij izbranih vrst ptic	
[NB02] Ogrožene vrste	
[NB03] Ohranjenost populacij divjadi	
[NB04] Podzemeljska biotska pestrost	
[NB05] Rastline – vrstno bogastvo in ogrožene vrste	
[NB06] Rjavi medved	
[NB07] Odškodnine za škodo, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst	
[NB09] Rastline – invazivne vrste	
[NB10] Delfini	
[NB11] Evropsko pomembne vrste	
[NB12] Evropsko pomembni habitatni tipi	
[NB14] Ptice kmetijske krajine	
Varovana območja	
[NV01] Varovana območja narave	←
[NV02] Zavarovana območja	←
[NV03] Natura 2000	←
[NV04] Naravne vrednote	←
Odpadki in snovni tok	
[OD01] Komunalni odpadki	←
[OD02] Odlaganje odpadkov na odlagališča	←
[OD03] Nevarni odpadki	
[OD04] Čezmejni prevoz odpadkov	
[OD05] Odpadna olja	
[OD06] Neposredni vnos in domača poraba snovi	

Kazalniki	Upoštevan za spremljanje stanja v občini Jesenice
[OD07] Ravnanje z odpadki	←
[OD08] Blato iz komunalnih čistilnih naprav	
[OD09] Odpadki iz zdravstva	
[OD10] Odpadna jedilna olja in masti	
[OD11] Organski kuhinjski odpadki	
[OD12] Odpadne baterije in akumulatorji	
[OD13] Odpadna embalaža	
[OD14] Gradbeni odpadki	
[OD15] Izrabljene gume	
[OD16] Izrabljena motorna vozila	
[OD17] Odpadki iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti	
[OD18] Snovna produktivnost	
Podnebne spremembe	
[PS01] Ocenjena škoda po elementarnih nesrečah	
[PS02] Poraba snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča	
[PS03] Izpusti toplogrednih plinov	
[PS04] Padavine in temperatura	
[PS05] Spreminjanje obsega ledenika	
[PS06] Dolžina letne rastne dobe	
[PS07] Ekstremni vremenski dogodki	
Potrošnja v gospodinjstvih	
[PG02] Število in velikost gospodinjstev	
[PG03] Stanovanja	
[PG04] Poraba energije in goriv v gospodinjstvih	
[PG05] Poraba električne energije v gospodinjstvih	
[PG06] Izdatki za življenjske potrebščine	
[PG07] Količina nabavljenih živil	
[PG08] Lastništvo avtomobilov v gospodinjstvih	
Promet	
[PR01] Obseg in sestava potniškega prevoza in prometa	
[PR02] Obseg in sestava blagovnega prevoza in prometa	
[PR03] Vlaganja v prometno infrastrukturo	
[PR04] Raba končne energije v prometu	
[PR05] Zunanji prometni stroški prometa	
[PR06] Ozaveščenost javnosti o vplivih prometa na okolje	
[PR07] Vplivi prometa na kakovost zraka v mestih	
[PR08] Izpusti onesnaževal zraka iz prometa	
[PR09] Izpusti toplogrednih plinov iz prometa	
[PR10] Število prometnih nesreč, žrtev in poškodovanih v cestnem in železniškem prometu	
[PR11] Lastništvo osebnih avtomobilov	
[PR12] Starost osebnih avtomobilov	
[PR13] Uvajanje alternativnih vrst goriv v prometu	
[PR14] Izdatki za osebno mobilnost	
[PR15] Zaračunavanje prometnih stroškov	
[PR16] Cene pogonskih goriv	
[PR17] Kakovost goriv v prometu	
[PR18] Izpostavljenost hrupu zaradi prometa	
[PR19] Celostne prometne strategije občin in regij	
Socio-ekonomski razvoj	
[SE01] Bruto domači proizvod	
[SE02] Obnavljanje prebivalstva	
[SE03] Indeks človekovega razvoja	
[SE04] Pričakovana življenjska doba in umrljivost dojenčkov	
[SE05] Izobraženost prebivalstva	
[SE06] Stopnja tveganja revščine	
[SE07] Struktura gospodarstva in izvoza blaga	
[SE08] Okoljski odtis	

Kazalniki	Upoštevan za spremljanje stanja v občini Jesenice
[SE09] Izdatki za raziskave in razvoj	
[SE10] Raba interneta	
Tla in površje	
[TP01] Pokrovnost in raba tal	←
[TP02] Degradirana območja zaradi opuščene dejavnosti	
[TP03] Pozidava	
[TP06] Raba tal na vodovarstvenih območjih	
Turizem	
[TU01] Razvoj in razporeditev turizma	
[TU02] Obisk naravnih znamenitosti	
Vode	
[VD01] Indeks izkoriščanja vode	
[VD02] Čiščenje odpadnih voda	←
[VD03] Letna rečna bilanca	
[VD04] Kakovost vodotokov	
[VD05] Nitrati v podzemni vodi	
[VD06] Pesticidi v podzemni vodi	←
[VD07] Fosfor v jezerih	
[VD08] Kakovost pitne vode	←
[VD09] Kakovost celinskih kopalnih voda	
[VD10] Hranila in biokemijska potreba po kisiku v rekah	
[VD11] Kakovost podzemne vode	
[VD12] Kemijsko in ekološko stanje površinskih voda	
[VD13] Kakovost voda za življenje sladkovodnih rib	
[VD14] Vodne pravice	
[VD15] Količinsko obnavljanje podzemne vode	
[VD16] Vodovarstvena območja	
Zdravje ljudi in ekosistemov	
[ZD01] Umrljivost dojenčkov zaradi bolezni dihal	
[ZD02] Astma in alergijske bolezni pri otrocih	
[ZD03] Izpostavljenost prebivalcev in otrok onesnaženemu zraku zaradi delcev PM10	
[ZD04] Hidrični izbruhi (epidemije)	
[ZD05] Dostopnost do varne pitne vode	
[ZD06] Poškodovanost listov indikatorskih rastlin zaradi onesnaženosti z ozonom	
[ZD07] Spremljanje onesnaženosti zraka z uporabo epifitskih lišajev	
[ZD08] Izpostavljenost srnjadi kovinam (svincu, kadmiju) in fluoridom	
[ZD09] Kritični vnosi in prekomerne obremenitve ekosistemov z dušikom in žveplom	
[ZD10] Biomonitoring depozicije kovin in dušika	
[ZD12] Incidenca levkemije pri otrocih	
[ZD13] Incidenca kožnega melanoma pri odraslih	
[ZD14] Izpostavljenost otrok povišani ravni hrupa zaradi cestnega prometa v Ljubljani	
[ZD15] Vnos kovin v človeško telo s hrano	
[ZD16] Vsebnost dioksinov v materinem mleku	
[ZD17] Vsebnost svinca v krvi otrok na območju Zgornje Mežiške doline	
[ZD18] Umrljivost zaradi bolezni dihal	
[ZD19] Izbruhi okužb s hrano	
[ZD21] Incidenca okužb s hrano	
[ZD23] Izpostavljenost otrok povišani ravni hrupa zaradi cestnega prometa v Novi Gorici	
[ZD24] Delež prebivalcev, ki živijo na poplavno ogroženih območjih	
[ZD25] Prijavljeni primeri Lymške borelioze v Sloveniji	
[ZD26] Pričakovana življenjska doba ob rojstvu	
Zrak	
[ZR01] Izpusti žveplovega dioksida (zadnji podatki na voljo v sklopu kazalnika ZR09)	
[ZR02] Izpusti dušikovih oksidov (zadnji podatki na voljo v sklopu kazalnikov ZR09 in ZR10)	
[ZR03] Izpusti amoniaka (zadnji podatki na voljo v sklopu kazalnika ZR09)	

Kazalniki	Upoštevan za spremljanje stanja v občini Jesenice
[ZR04] Izpusti nemetanskih hlapnih ogljikovodikov (zadnji podatki na voljo v sklopu kazalnika ZR10)	
[ZR05] Onesnaženost zraka z žveplovim dioksidom	
[ZR06] Onesnaženost zraka z dušikovim dioksidom	
[ZR07] Onesnaženost zraka z ozonom	
[ZR08] Onesnaženost zraka z delci PM10 in PM2.5	
[ZR09] Izpusti plinov, ki povzročajo zakisovanje in evtrofikacijo	
[ZR10] Izpusti predhodnikov ozona	
[ZR11] Kakovost zraka	
[ZR12] Izpusti težkih kovin	
[ZR13] Izpusti obstojnih organskih onesneževal	
[ZR15] Izpusti delcev v zrak	
[ZR16] Vsebnost žvepla v gorivih	

Primerjava občine Jesenice s Slovenijo

V tabeli 2 smo zbrali natančnejše opise vseh tistih kazalnikov, ki smo jih v tabeli 1 izbrali oziroma označili z znakom ◀, da so pomembni za Občino Jesenice in imamo za njih na razpolago tudi podatke. V tabeli 2 so zapisani zadnji dosegljivi javni podatki.

Tabela 2: Prikaz vrednosti izbranih najnovejših kazalnikov za Slovenijo

Kazalnik	Podatek za leto	Opis kazalnika	Vrednost kazalnika za SI
[GZ01] Poškodovanost gozdov in osutost dreves	2009	Delež poškodovanih dreves z osutostjo 0 do 10%	18 %
		Delež poškodovanih dreves z osutostjo 11-25%	46 %
		Delež poškodovanih dreves z osutostjo >25%	35 %
[NV01] Varovana območja narave	2013	Natura 2000 in SPA dodatki	37,16 %
		Površina Natura 2000 + SPA dodatki in zavarovanih območij, ki sovpadajo v letu 2010	37,16 %
		Zavarovana območja	13,0 %
		Nevarovana območja	60,3 %
[KM01] Poraba sredstev za varstvo rastlin	2012	Poraba FFS (fungicidi, herbicidi, insekticidi, druga sredstva)	1016.1 t
[KM02] Poraba mineralnih gnojil	2010	Poraba mineralnih gnojil	128.364 t
[OD01] Komunalni odpadki	2013	Količina komunalnih odpadkov na prebivalca	414 kg
[OD07] Ravnanje z odpadki	2009	Količina predelanih in odstranjenih odpadkov – komunalni	362.477 t (delež predelanih 36,5%)
		Količina predelanih in odstranjenih odpadkov – industrijski	5.521.536 t (delež predelanih 80,8%)
		Količina predelanih in odstranjenih odpadkov – nevarni	101.020 t (delež predelanih 60,5%)
[TP01] Pokrovnost in raba tal	2012	umetne površine	56451.5 ha (2,8%)
		njivske površine in trajni nasadi	132227.7 ha (6,5%)
		pašniki	115291.7 ha (5,7%)
		mešane kmetijske površine	459875.2 ha (22,7%)
		mešani gozd	452087.5 ha (22,3%)
		listnati gozd	443373 ha (21,9%)
		iglasti gozd	247100.4 ha (12,2%)
		grmičasti gozd	38690.6 ha (1,9%)
		naravni travniki in barja	43219.1 ha (2,1%)
		neporasle površine z malo ali brez vegetacije	28174.2 ha (1,4%)
		voda in mokrišča	10943.8 ha (0,5%)
		SKUPAJ	2027434.6 ha (100%)

Kazalnik	Podatek za leto	Opis kazalnika	Vrednost kazalnika za SI
[VD02] Čiščenje odpadnih voda	2013	Delež odpadnih vod, ki se čistijo v greznicah in MKČN	42,4 %
		Delež odpadnih vod, ki se čistijo	57,6 %
		- Delež odpadnih vod, ki se čistijo le primarno	0,5 %
		- Delež odpadnih vod, ki se čistijo sekundarno	33,1 %
		- Delež odpadnih vod, ki se čistijo terciarno	21,8 %
[VD08] Kakovost pitne vode	2013	Delež neustreznih vzorcev – zaradi <i>E. coli</i>	8,5 %
	2012	Delež neustreznih vzorcev – enterokoki	5,7 %
	2012	Delež neustreznih fizikalno – kemijskih vzorcev	2,0
Poraba vode v gospodinjstvih *	2012	Letna poraba vode na prebivalca	58,0 m ³

Opombe: tega kazalnika ni med kazalniki, ki jih vodi in obravnava ARSO

V tabeli 3 smo zbrali podatke o vrednostih kazalnikov za občino Jesenice, ki so bili določeni v Programu varstva okolja za občino Jesenice. Nekateri kazalniki so enaki kot jih Agencija RS za okolje spremlja za Slovenijo, precej dodatnih kazalnikov pa smo za občino Jesenice izbrali bolj podrobno. V tabeli 3 smo zbrali kazalnike, ki se spremljajo za občino Jesenice in njihove vrednosti za obdobje od 2000 do vključno 2015 ter ocenili njihov trend glede na preteklo leto, to je leto 2015.

Tabela 3: Vrednosti kazalnikov za občino Jesenice za obdobje 2000 do 2015 ter njihovi trendi

Opis kazalnika	Enota	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Trend	Slovenija
Poraba vode	m³/preb	58,63	51,44	51,46	47,95	56,44	49,6	52,6	46,5	47,8	46,2	43,8	43,5	42,3	44,5	41,1	41,3	☹	58,0
Delež odpadnih vod, ki se čistijo v greznicah	%	35,7	35,6	33,3	33,1	33,1	20,0	20,0	19,0	19,0	19,0	19,0	18,3	15,7	15,7	12,5	12,8	☹	42,4
Količina prevzetih grezničnih gošč in blata iz MKČN	m³	3.914	3.543	3.729	3.770	3.650	3.476	10.545	9.626	9.521	9.689	6.149	6.146	3.965	4.535	4.226	3.701	☹	/
Delež odpadnih vod, ki se čistijo sekundarno	%	64,3	64,4	66,7	66,9	66,9	80,0	80,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,7	84,3	84,3	87,5	87,2	☺	33,1
Povp. vrednost KPK na iztoku iz CČN Jesenice	mg O₂/l	62	70	78	37	74	55	54	59	53	74	68	75	68	91	114	260 ⁶	☹	/
Povp.vrednost fosforja na iztoku iz CČN Jesenice	mg P/l	1,95	1,30	2,34	1,54	2,66	2,77	3,2	3,68	3,35	3,9	12,0	17	3,77	3,45	3,36	4,89	☹	/
Povp. vrednost dušika na iztoku iz CČN Jesenice	mg N/l	19,9	20,1	25,1	21,2	29,2	20,8	19,2	26,0	28,5	34,0	36,6	40,8	42,5	37,0	42,2	51,1	☹	/
Dolžina m zgrajene javne kanalizacije	m	66.396	66.559	67.521	67.626	74.226	80.224	77.410	78.688	79.527	79.816	80.019	80.294	80.377	80.337	80.377	85.520 ⁷	☺	/
Število m zgrajene javne kanalizacije na prebivalca	m/preb.	3,12	3,13	3,18	3,18	3,49	3,87	3,7	3,8	3,84	3,85	3,86	3,87	3,73	3,73	3,73	4,3 ⁷	☺	/
Dolžina azbestnih cevovodov za pitno vodo ¹	m	21.235	21.235	20.983	20.465	20.215	19.969	19.269	18.969	18.619	14.979	14.200	14.200	14.200 ⁴	14.200 ⁴	14.200 ⁴	13.545 ⁵	☹	/
Delež azbestnih cevovodov	%	14,5	14,5	14,3	14,0	13,9	12,8	12,3	12,16	11,93	9,6	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	11,2 ⁵	☹	/
Delež neustreznih mikrobioloških vzorcev pri pitni vodi	%	6	6	6	5	5	3,6	7,8	2,5	2,2	5,9	2,4	10	11,6	6,9	9,4	7,8	☺	/
Delež neustreznih vzorcev zaradi <i>E. coli</i>	%	/	/	/	/	/	5,6	6,8	2,5	2,1	2,5	1,5	8,7	3,1	0,4	0,4	0	☺	8,5
Delež neustreznih fizikalno – kemijskih vzorcev ²	%	2	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	☺	2,0
Delež neustreznih vzorcev - enterokoki	%	/	/	/	/	/	0	0,4	0,3	0	0	0	0	0	0	0	0	☺	5,7
Delež neustreznih vzorcev – <i>C.perfringens</i>	%	/	/	/	/	/	/	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	☺	18
Št. obveščanj o zdrav. ustreznosti pitne vode	-	/	/	/	/	3	3	2	1	3	4	3+(12)	12	2 + 12	1+12	1+12	12+1	☹	/
Število ekoloških otokov na 300 prebivalcev	-	0,66	0,66	0,66	1,11	1,11	1,3	1,45	1,48	1,50	1,58	1,59	1,59	1,59	1,59	1,59	1,59	☹	/
Količina zbranega papirja	kg/preb.	4,7	5,24	4,72	5,47	6,81	7,02	13,4	14,08	18,07	19,1	21,28	23,73	23,99	21,93	21,84	19,75	☹	22,3
Količina zbranega stekla	kg/preb.	1,34	1,42	1,73	1,82	2,44	3,76	4,83	4,88	6,62	7,7	8,73	10,32	11,17	10,89	11,17	10,15	☹	13,3
Količina zbrane plastike	kg/preb.	0	0	0	0	0,51	0,68	1,05	1,13	1,98	2,62	3,72	11,17	18,85	23,71	29,26	28,52	☹	3,8
Količina zbranih odpadnih kovin	kg/preb.	5,56	3,07	1,78	0,9	1,5	1,99	1,15	1,16	0,96	3,04	3,81	2,72	3,14	3,21	3,24	2,95	☹	2,5
Količina zbranih biološko razgradljivih odpadkov	kg/preb.	0	0	0	0	0	0	9,33	10,34	13,15	16,36	18,23	26,45	42,01	36,85	41,18	39,1	☹	44,6
Količina zbranih kosovnih odpadkov	kg/preb.	13,65	18,25	23,2	23,7	25,52	17,94	20,72	21,25	22,44	26,89	16,7	17,1	20,62	16,98	17,63	17,91	☺	17,9
Količina zbranih nevarnih frakcij kom. odpadkov	kg/preb.	0,2	0,15	0,24	0,31	0,34	0,60	0,60	0,60	0,53	0,86	0,99	1,01	1,09	0,57	1,1	1,12	☺	/
Št. izvedenih izobraževalnih akcij za odpadke	-	1	1	1	3	2	1	14	7.600 ³	18	13	13	14	16	13	4	2	☹	/
Količina odloženih nenevarnih odpadkov	kg/preb.	420,65	421,31	414,58	396,21	403,62	427,00	443,09	407,0	431,0	386,16	384,50	264,8	246,5	215,12	175,24	143,76	☺	414
Delež amonija v izcedni vodi odlagališča na dotoku ČN Jesenice	%	8,17	9,67	19,61	29,87	24,87	17,00	13,0	16,7	24,5	16,07	16,52	17,3	16,6	11,1	22,2	8,0	☺	/
Število pritožb javnosti zaradi smradu odlagališča	-	0	1	1	2	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	mnogo ⁸	☹	/
Št. poslovnih uporabnikov vročevoda	-	/	217	219	216	226	195	200	200	202	204	251	251	251	255	243	172 ⁹	☹	/
Št. gospodinjstkih uporabnikov vročevoda	-	/	3.527	3.553	3.583	3.601	3.615	3.621	3.626	3.739	3.799	3.819	3.828	3.807	3.870	3.914	4.012 ⁹	☹	/
Št. poslovnih uporabnikov zemeljskega plina		37	38	40	39	42	46	49	50	56	56	55	57	68	67	59	62	☺	/
Št. gospodinjstkih uporabnikov zemeljskega plina	-	630	669	709	719	751	863	1.011	1.047	1.077	1.090	1.108	1.021	1.027	1.027	1.177	1.015	☹	/
Emisija CO ₂ – zemeljski plin – distribucija JEKO-IN	t	2.644	2.855	2.929	3.341	3.453	3.555	3.523	3.233	3.479	3.351	3.537	2.937	2.944	3.195	2.559	2.697	☹	/
Emisija CO ₂ – zemeljski plin – kotlovnica ENOS	t	48.806	44.831	42.029	40.260	27.343	27.685	26.247	25.664	23.761	22.618	23.783	17.356	16.677	15.917	14.797	15.160	☹	/
Št. izvedenih izobraževalnih akcij na področju uporabe zemeljskega plina	-	4	5	5	6	8	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	☺	/

Opombe:

1: število m azbestnih cevovodov za primarno in sekundarno omrežje

2: enterokoki

3: v okviru obširne akcije izobraževanja je bilo razdeljenih 7600 vrečk s prospektnim materialom

4: podatek iz leta 2011

5: podatek temelji na novem popisu cevovodov, opravljenem v letu 2016, podatek posedoval Roman Tomaš, dipl. san. inž., Vodja procesa za oskrbo s pitno vodo, JEKO-IN d.o.o.

6: visoka povprečna vrednost KPK na iztoku je posledica dejstva, da je zaradi rekonstrukcije ČN med gradbenimi deli potekala le primarna stopnja čiščenje , nekaj časa pa se odpadna voda sploh ni čistila (podatek posredovala ga. Mateja Košir, JEKO-IN d.o.o.)

7: v aprilu 2016 je bil izveden ponoven popis javne kanalizacije, pri tem pa je bilo ugotovljeno, da se je v preteklih letih v popisu upoštevala tudi padavinska kanalizacija, ki pa ne spada v dotični kazalnik. Torej se šteje pravi podatek o dolžini kanalizacije podatek iz leta 2015.

8: v jesenskem času se je pojavila dolgotrajna inverzija, ki je na območju Jesenic in celotne Slovenije povzročala težave z zastajanjem onesnaženega zraka v dolinah, del tega je bilo tudi širjenje vonjav iz odlagališča Mala Mežakla

9: V letu 2015 je prešlo vodenje tega kazalnika z JEKO-IN na ENOS OTE d.o.o.. Vzrok za razliko v podatkih pri poslovnih uporabnikih je po njihovem mnenju to, da za poslovne uporabnike pri ENOS OTE štejejo vse priključke istega uporabnika samo 1-krat, na JEKO-IN pa so steli vsak priključek istega uporabnika 1-krat (npr. JEKO-IN je štel vsako trgovino Mercatorja kot svoj priključek, na ENOS OTE d.o.o. pa štejejo kot poslovnega uporabnika PS Mercator samo1 -krat. Pri gospodinjstkih odjemih je število uporabnikov pri ENOS OTE večje kot pri JEKO-IN, ker ENOS OTE pokriva tudi zaokrožena gospodarska območja, ki jih JEKO-IN prej ni pokrival.

Legenda:

☹ trend je negativen

☺ trend je pozitiven

☹ ni sprememb

Ugotovitve za primerjavo Občine Jesenice s Slovenijo:

- Poraba pitne vode v gospodinjstvih na Jesenicah se je v letu 2015 glede na preteklo leto malenkostno povečala, a je še vedno precej manjša od slovenskega povprečja in to kar za 30 %.
- Delež odpadnih vod, ki se čistijo v greznicah, naj bi se po podatkih za leto 2015 nekoliko povečal glede na leto 2014. Dejansko povečanje deleža ni verjetno, ker se morajo vsi novi objekti priključiti na kanalizacijo oz. postaviti MKČN. Pričakovati je kvečjemu zmanjšanje deleža greznic (ob rušenju obstoječih objektov z greznicami) ali, da se ta delež ne spreminja. Da se število greznic dejansko zmanjšuje, kaže tudi kazalnik o količini prevzetih grezničnih gošč, ki je kar za 12,5 % manjša kot je bila leta 2014. Razlog za neskladnost podatkov je dejstvo, da se je na novo naredil popis kanalizacijskega omrežja in se je delež vod iz greznic upošteval po drugačnem ključu. Za vsa prihodnja leta se bo podatek iz leta 2015 upošteval kot ničelno stanje.
- Vrednost KPK, fosforja in dušika na iztoku iz ČN Jesenice se je glede na preteklo leto povečala. Razlog povečanja je izvajanje in zaključek rekonstrukcije ČN v letu 2015, zaradi česar je precejšnji del leta potekala le primarna stopnja čiščenja, nekaj časa pa ČN sploh ni delovala.
- V letu 2015 je bil izveden podroben popis kanalizacije in vodovoda, pri čemer je bilo ugotovljeno, da se je pri kanalizacijskem sistemu v preteklih letih upoštevala tudi padavinska kanalizacija, kar pa ne spada pod obravnavani kazalnik (dolžina v metrih zgrajene javne kanalizacije). Ugotovljeno je bilo tudi, da je dolžina kanalizacijskega omrežja daljša, kot je izkazano po pridobljenih podatkih za pretekla leta. Zato se bo kot realno stanje za naslednja leta upoštevala vrednost kazalnika za 2015. Povečanje dolžine sistema javne kanalizacije in dolžina kanalizacije na prebivalca ni posledica gradnje nove kanalizacije, temveč uskladitev podatkov z dejanskim stanjem.
- V letu 2015 je bil izveden nov popis vodovodnega omrežja in pri tem je bilo ugotovljeno, da je dejanska dolžina omrežja nekoliko krajša kot je izkazano po pridobljenih podatkih za pretekla leta in da je delež vodovoda z azbestnimi cevmi precej večji glede na sporočene podatke za prejšnja leta. Zato se bo kot realno stanje za naslednja leta upoštevala vrednost kazalnika za 2015.
- Delež neustreznih vzorcev pitne vode pri mikrobioloških preiskavah je manjši kot preteklo leto. Prav tako ni bilo nobenega neustreznega vzorca zaradi prisotnosti *E. Coli*, *eneterokokov* ali *C. Perfringens*.
- Število ekoloških otokov se ni spremenilo že vse od leta 2010.
- Količina zbranih različnih vrst odpadkov je v celoti upadla za nekaj odstotkov, minimalno se je povečala le količina zbranih nevarnih odpadkov v gospodinjstvih.
- Količina odloženih nenevarnih odpadkov na prebivalca se še znižuje, kar je ugodno.
- V jesenskem času se je na območju dolin Slovenije pojavila dolgotrajna inverzija, ki je povzročala težave z zastajanjem onesnaženega zraka v dolinah, del tega je bilo tudi širjenje smradu iz odlagališča Mala Mežakla. Širjenje smradu je upravljavec deponije, Jeko-in d.o.o. skušal omejiti na več načinov, a učinkov inverzije ni mogel izničiti. Vpliv je prenehal po prevetritvi območja.
- Delež amonija v izcedni vodi odlagališča na dotoku CČN Jesenice se je glede na leto 2014 zmanjšal.
- V letu 2015 se je po podatkih ENOS OTE število poslovnih uporabnikov vročevoda zmanjšalo, število gospodinjstvih uporabnikov pa povečalo. Ker je leta 2015 oskrba z vročevodom prešla

s podjetja JEKO-IN na ENOS OTE je razlika v številu uporabnikov predvsem posledica drugačnega načina štetja pri uporabnikih (razloženo pod tabelo z opombo 9), zato bomo za nadaljevanje trenda kazalnikov leto 2015 uporabili kot ničelno stanje.

- Število poslovnih uporabnikov zemeljskega plina se je rahlo povečalo glede na preteklo leto, število gospodinjstskih uporabnikov pa se je glede na preteklo leto precej zmanjšalo in je še precej manjše kot v letu 2013, kar kaže na trend uporabe lesnih goriv za ogrevanje.
- Emisija CO₂ se je v letu 2015 povečala glede na preteklo leto, kar je predvsem posledica nižjih temperatur pozimi oziroma daljših obdobj z nižjimi temperaturami.

V letošnjem letu smo ugotovili precejšnje odstopanje podatkov od lanskega leta (prenos dejavnosti na druge osebe znotraj istega podjetja ali prenos dejavnosti ter s tem prenos sporočanja podatkov z enega podjetja na drugega). Osebe, ki dajejo podatke razlike utemeljujejo predvsem z različnim načinom zbiranja in prikazovanja podatkov.

Primerjava Občine Jesenice s sosednjimi občinami

Tudi v letošnjem poročilu smo izdelali primerjavo s sosednjimi občinami. Prošnjo za posredovanje podatkov smo poslali naslednjim občinam: Žirovnica, Kranjska Gora, Radovljica, Bled in Gorje, ki so se vse odzvale za sodelovanje. V tabeli 4 je izdelana primerjava med naštetimi občinami glede na pridobljene kazalnike za leto 2015.

V občini Bled in Gorje Infrastruktura Bled nekatere podatke vodi skupno za obe občini, zato so določeni podatki za ti dve občini za nekatere kazalnike skupni. Podobno je za občini Jesenice in Žirovnico, saj podjetje JEKO-IN d.o.o. za nekatere kazalnike nima ločenih podatkov za posamezno občino, zato so ti kazalniki v tabeli 4 za občini Jesenice in Žirovnica enaki.

Tabela 4: Primerjava vrednosti kazalnikov za občino Jesenice in sosednjimi občinami za leto 2015

Opis kazalnika	Enota	Jesenice	Žirovnica	Kranjska Gora	Radovljica	Bled	Gorje
Informativno: število prebivalcev (2015 H2)	preb.	20.945	4.378	5.318	18.824	8.088	2.795
Poraba vode	m ³ /preb	41,3	43,4	84,96	59,86	46	42
Delež odpadnih vod, ki se čistijo v greznicah	%	12,8	49,3	9,1	66,5 ³	10	30
Delež odpadnih vod, ki se čistijo sekundarno	%	87,2	50,7	91	33,5 ³	90	70
Povprečna vrednost KPK na iztoku iz ČN	mg O ₂ /l	260	/	58	35	19	
Povprečna vrednost fosforja na iztoku iz ČN	mg P/l	4,89	/	1,47	3,95	1,61	
Povprečna vrednost dušika na iztoku iz ČN	mg N/l	51,1	/	2,39	12,6	2,00	
Število m zgrajene javne kanalizacije na prebivalca	m/preb.	4,3	8	12,97	4,58	13,74	5,57
Količina prevzetih grezničnih gošč in blata iz MKČN	m ³	1.947	1.565	370,25	3.593	250,5	130
Dolžina azbestnih cevovodov za pitno vodo ¹	m	13.545	157	0	40.443	11.009	8.255
Delež azbestnih cevovodov	%	11,2	0,5	0	21	8,6	14,8
Delež neustreznih mikrobioloških vzorcev	%	7,8	12,8	11,2	21	2,5	20
Delež neustreznih vzorcev zaradi <i>E. coli</i>	%	0	0	4	2,33	3,8	5,2
Delež neustreznih fizikalno – kemijskih vzorcev	%	0	0	0	0,58	0	0
Delež neustreznih vzorcev – toksično neustrezni ²	%	0	0	0	0	0	0
Delež drugače neustreznih vzorcev pitne vode	%	0	0	0	0	0	0
Št. obveščanj o zdravstveni ustreznosti pitne vode	-	12 +1	12+1	2	2	42	42
Število ekoloških otokov na 300 prebivalcev	-	1,59	1,33	0,89	8	3	
Količina odloženih nenevarnih odpadkov	kg/preb	174,51	121,46	326,13	120	81	
Količina zbranega papirja	kg/preb	19,75		19,81	24	42	
Količina zbranega stekla	kg/preb	10,15		34,93	18	35	
Količina zbrane plastike	kg/preb	28,52		57,24	45	49	
Količina zbranih odpadnih kovin	kg/preb	2,95		1,13	4	8,4	
Količina zbranih biološko razgradljivih odpadkov	kg/preb	39,1		19,93	45	86,5	
Količina zbranih nevarnih frakcij kom. odpadkov	kg/preb	1,12	3,86	1,09	2	4,8 ⁴	
Št. izobraževalnih akcij za ravnanje z odpadki	-	2	2	-	12	16	

Opombe:

-: ni podatka, preb: prebivalca

1 Število m azbestnih cevovodov za primarno in sekundarno omrežje

2 enterokoki

3: podatek iz leta 2014

4: količine vključujejo tudi OEEO

Ugotovitve primerjave s sosednjimi občinami:

V nadaljevanju podajamo primerjavo občine Jesenice s sosednjimi občinami.

- **Občina Jesenice je BOLJŠA pri naslednjih kazalnikih:**
  - Porabi pitne vode na prebivalca,
  - deležu neustreznih mikrobioloških vzorcev, manj jih je imela le še občina Gorje,
  - deležu neustreznih vzorcev zaradi E. coli, saj znaša delež 0% (enako velja za občino Žirovnica),
  - deležu neustreznih fizikalno – kemijskih vzorcev, saj znaša delež 0% (enako velja za občini Žirovnica in Kranjska Gore).
- **Občina Jesenice je NEKLJE V SREDINI pri naslednjih kazalnikih:**
  - deležu odpadnih vod, ki se čistijo sekundarno,
  - količini prevzetih grezničnih gošč in blata iz MKČN,
  - dolžini in deležu azbestnih cevovodov (v občini Kranjska Gora jih sploh nimajo več, največ pa jih imajo v občini Radovljica),
  - št. obveščanj o zdravstveni ustreznosti pitne vode,
  - številu ekoloških otokov na 300 prebivalcev,
  - količini odloženih nenevarnih odpadkov (večjo količino ima le Kranjska Gora, daleč najmanjšo pa Gorje in Bled),
  - količini zbranih odpadnih kovin (najmanj jih zberejo v Kranjski Gori, daleč največ pa na Bledu in Gorjah),
  - količini zbranih biološko razgradljivih odpadkov (najmanj jih zberejo v Kranjski Gori, največ pa na Bledu in Gorjah, kjer bi jih pričakovali najmanj, saj gre za vaško okolje z individualnimi hišami, ki imajo možnost kompostiranja).
- **Občina Jesenice je SLABŠA pri naslednjih kazalnikih:**
  - povprečni vrednosti KPK na iztoku iz ČN, ki je bila v letu 2015 daleč najvišja. Razlog je v tem, da se je ČN prenavljala in je precej časa delovala le primarna stopnja čiščenja, nekaj časa pa se odpadna voda sploh ni čistila.
  - povprečni vrednosti fosforja na iztoku iz ČN, razlog je enak kot je opisan v prvi alineji tega poglavja,
  - povprečni vrednosti dušika na iztoku iz ČN, razlog je enak kot je opisan v prvi alineji tega poglavja,
  - količini zbranega papirja (največ, dvakrat več kot Jesenice, ga zberejo v občinah Bled in Gorje),
  - količini zbranega stekla (v Radovljici ga zberejo skoraj dvakrat več, v občinah Kranjska Gora, Bled in Gorje pa trikrat več)
  - količini zbrane plastike (v Kranjski Gori je zberejo skoraj dvakrat več, v Bledu in Gorjah pa 1,5× več),
  - količini zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov (manj jih zberejo v Kranjski Gori, po zbrani količini pa najbolj izstopata Bled in Gorje, vendar so v to količino všteti tudi odpadki tipa OEEO, ki pri drugih občinah niso, zato podatek ni ravno primerljiv),
  - št. izobraževalnih akcij za ravnanje z odpadki (največ sta jih je imeli občini Bled in Gorje).

Kazalnik »Število m zgrajene javne kanalizacije na prebivalca« ni najbolj primeren za primerjavo občin med seboj, ker na vrednost kazalnika močno vpliva velikost občine, gostota poseljenosti in prevladujoč tip poselitve (gručasta poselitev, razpršena poselitev) in je zato primeren kazalnik za spremljanje stanja v posamezni občini.

Pomisleki se pojavljajo tudi pri kazalniku o porabi vode. Pri tem kazalniku je zelo pomembno dejstvo, ali je bila pri javljeni porabi upoštevana samo poraba vode iz gospodinjstev ali tudi voda iz poslovnih in industrijskih objektov. Za realno primerjavo bi bilo smotno ločiti porabo glede na ta dva tipa porabnikov in nato primerjati rezultate, saj je gospodarstvo v posamezni občini lahko velik porabnik vode iz vodovoda za tehnološke namene, kar pa potem vpliva na večjo porabo na prebivalca. Na količino porabljene vode vpliva tudi število turistov, zaradi katerih se poraba vode v občinah, ki imajo veliko turistov.

Pripravila:

Odgovorna oseba:

Mojca Klemenčič Lipovec, univ.dipl.biol.

Alenka Markun, univ.dipl.kem.